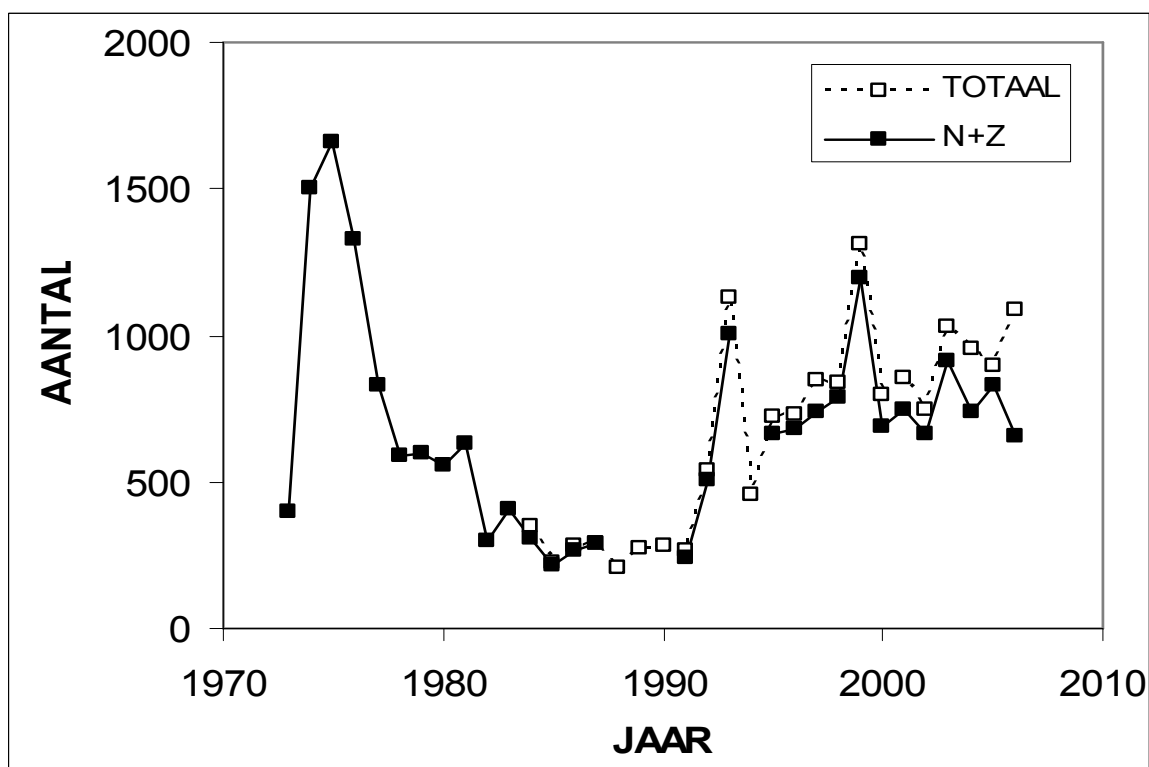

Het voorkomen van de Huismus in de Eempolders

Het is algemeen bekend: de Huismus is in Nederland een bedreigde diersoort en staat daarom op de Rode Lijst. Dit jaar is de Huismus door onze vogelwerkgroep gekozen als “de vogel van het jaar”. In dit kader is een telproject opgezet. In de vorige Korhaan stond een verslag over de voortgang van dit project. Het ligt voor de hand om ook eens te kijken wat de resultaten van de Eempoldertellingen voor deze soort zijn.

In figuur 1 zien we het totale aantal getelde Gele Huismussen per jaar. In deze grafiek geeft de getrokken lijn de resultaten voor de oorspronkelijke telgebieden: de Noordpolder te Veld en de Maatpolder (Noord), en de Zuidpolder te Veld (Zuid). Vanaf 1984 is ook de Oostermeent (tegenwoordig op kaarten als De Kampen aangeduid) meegeteld, de stippellijn geeft het totaal inclusief de Oostermeent.

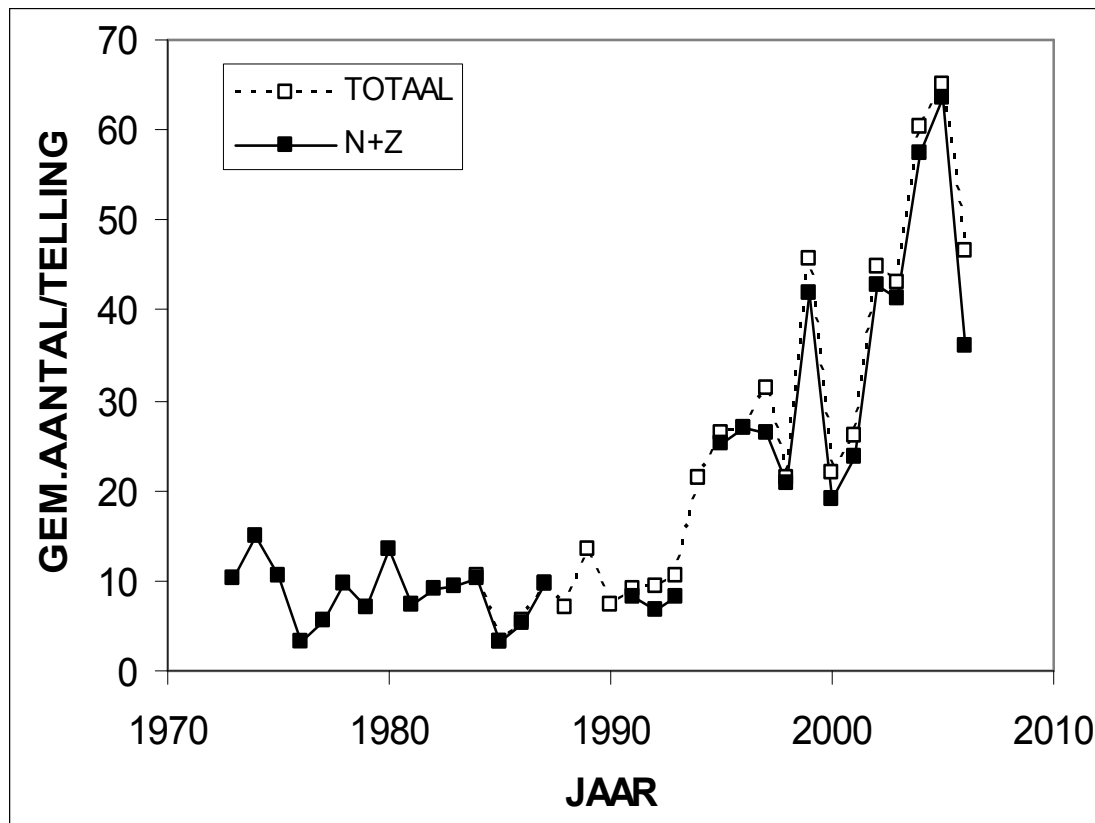
Figuur 1. Totaal aantal getelde Huismussen per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

We zien dat in het begin van de tellingen de aantallen relatief hoog waren. Na een paar jaar zakten de aantallen in en in de tweede helft van de tachtiger jaren zijn ze constant op een veel lager peil. Vanaf 1992 stijgen de aantallen snel en binnen een paar jaar wordt een nieuw niveau bereikt dat ongeveer drie keer zo hoog is.

De Huismus is een standvogel die zich meestal niet ver van zijn broedplaats verrijkt. Met name in de zomer kunnen jonge vogels zich echter concentreren op plaatsen waar veel voedsel aanwezig is. Daarom heb ik toch ook naar de trend voor broedvogels gekeken. Daarvoor heb ik de gemiddelde aantallen per telling voor de tellingen 6 tot en met 11 berekend. Dit is de periode van eind maart tot en met mei. De resultaten staan in grafiek 2. Deze grafiek ziet er duidelijk anders uit dan figuur 1. Tot 1993 zijn er geen significante

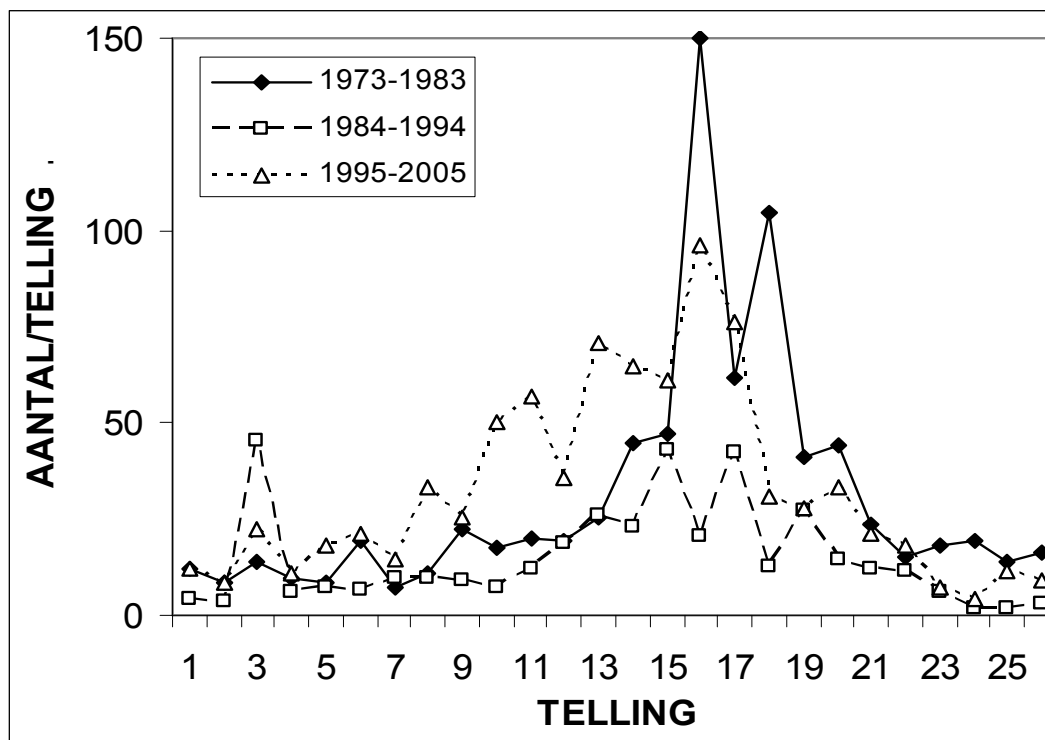
veranderingen in het aantal waargenomen Huismussen. Daarna treedt een sterke stijging op, die nog steeds lijkt voort te duren.

In 1990 zijn bij de landinrichting een aantal boerderijen in de polder gebouwd. Het is duidelijk dat dit nieuwe broedgelegenheid betekende voor de Huismus. Kennelijk hebben zij deze gelegenheid snel gebruikt. Daardoor zijn de aantallen broedvogels in de Eempolders, tegen de trend voor Nederland in, sterk gestegen.

Figuur 2. Gemiddeld aantal getelde Huismussen per telling voor de tellingen 6 t/m 11 (broedtijd)

Als de aantalontwikkeling in de broedtijd anders is dan die over het hele jaar moet er dus ook buiten de broedtijd andere dingen gebeurd zijn. In figuur 3 zien we de verdeling van de aantallen Huismussen over het jaar. Hierbij is telkens voor elf jaar het gemiddelde aantal waargenomen vogels per telling bepaald. We zien in de eerste periode een grote piek bij de tellingen 16 tot en met 18. Dit is de periode half juli tot eind augustus. Het blijkt dat deze piek samenhangt met een aantal grote groepen, in één geval zelfs van 1000 vogels. In deze periode zwerven de jonge mussen uit en verzamelen ze zich op plaatsen waar veel voedsel beschikbaar is. Meestal gaat het hier om graanvelden. Kennelijk waren er in de jaren zeventig aantrekkelijke verzamelplaatsen. Werd er toen nog graan verbouwd in de Eempolders? Later verdwijnen deze grote aantallen vrijwel. Het is mogelijk dat de Eempolders minder aantrekkelijk werden. De achteruitgang van de Huismus in de omringende dorpen, die uiteraard ook tot een vermindering van het aantal rondzwervende mussen zou leiden, lijkt als oorzaak minder waarschijnlijk. In dat geval zou de afname niet zo snel en zo groot zijn geweest.

Figuur 3. Gemiddeld aantal Huismussen per telling voor de drie periodes van elf jaar

Opvallend is ook dat de aantallen aan het eind van het jaar bij het begin van de tellingen hoger lagen dan tegenwoordig. De toename van de broedvogels leidt kennelijk niet tot een toename in deze periode. De oorzaak is onduidelijk. Het kan zijn dat vroeger een deel van de zwermen jonge vogels in de polder bleef hangen. Het kan ook zijn dat de betere dekking rond de boerderijen de trefkans in deze periode sterk heeft verminderd.